

Minden nyaralásból nagy tervekkel tértünk haza, aztán a mindennapok elsodor-
ták az álmokat, nem vettünk leopárdgekkót, és sosem sikerült olyan falafelt ké-
szítenünk, mint Amirnak. Most itt ülünk a parkban, és nézzük Karcsi nyulat.
A férfi vécé mellé szerelt kifutóban piszmog, szaglászik, a salátát a szalmával
együtt széthordja. „Az is előfordulhat, hogy Dorka soha nem ébred fel”, idézem
az orvost, majd közelebb húzódok Annához, aki a táskájában kotorászik. Az
ökölbe szorított ujjai közé gyűrök egy papír zsebkendőt, a könnyei a táskába
hullanak, a teste rázkódik. „Úgy teszünk, mintha halott lenne, pedig még él”,
törnek ki belőle a szavak, majd zokogni kezd. Erre nem lehet mit mondani.
A lányom még él, de érzem, hogy folyamatosan távolodik tőlem, távolodik a vi-
lágtól. Hogy lényegében nincs. Nincs lányom, pedig nekem hinnem kell benne.
Mefogom Anna kezét. Apró, fekete bogarak masíroznak a lábunk körül, a ke-
ményre koptatott salakon. Körülöttünk az ősz színei, vöröslő bokrok, narancs-
sárga falevelek a földön. A szökőkút csobog, az embermagasságú vízoszlop ol-
dalra dől az enyhe szélben.

V O N N Á K D I Á N A

Megreped

A kecske mereven nézett a kerítés irányába, az orrlyukából felszálló pára elkevered-
tett a köddel. A rágást nem hagyta abba, de a szemében mintha még a szokásosnál
is bandzsább lett volna az őrület, a nyakában feszült minden izom. Máté próbált
rájönni, mit néz. A köd kitakarta a részleteket, alig lehetett kivenni a kerítésen túl a
látogatóknak kialakított sétautakat. A kecske, úgy tűnt, hiába mered arrafelé, nyil-
vánvaló volt, hogy senki nem jön egy ilyen ólmos, februári délelőttön az Állatkertbe.
Főleg a Parasztudvarba. Letette a seprűt, elindult a tekintetét követve, de csak va-
lami páránál alig sűrűbb mozgást látott a kerítésnél. Inkább hallotta talán, mint
látta. Ütemes csapódások. Közelebb lépett, bár ekkorra a kecske már megunt a
dolgot, és a szarva tövét vakarta egy fán. Mégis van ott valami. Valaki.

Éva hátán sávokban érkezett a fájdalom, a csigolyák már előre tudták, hogy őket
találja majd el a következő ütés. Mégis távolról figyelte, hogy mi történik. Az
érzékei olyan mélyen visszahúzódtak magukba, mintha a bordakosár csigaház
lenne, és ameddig az nem reped meg, úgysem kell igazán figyelni, mi folyik oda-
kint. Halványan emlékezett ugyan, hogy ilyenkor sírni szokott, vagy futni, néha

érvelni, de azon a tartományon most valahogy túlcsúszott. Most lelassult a világ, és mindegy volt minden, mint a ködnek a színek, nem maradt benne semmi akarat. Csak aludni szeretett volna. Abszurd, dobogott benne a zsidbadtságon át. Az apja arca hullámozott előtte, a vállát maró kezek rongybabaként rázták, meg-megbicsaklott a feje. A szájáról nem igazán tudta leolvasni, mit mond, de mindegy is volt, a dimenziótlan tekintetet úgyis jól ismerte, ilyenkor még a kétségbeesés is kiszűkölt belőle. „Eszénél van maga, mit csinál”, zúdult a háta mögül egy ismerős hang a tudatába. Aztán a csigolyák helyett a medencéjét érte az ütés, a fejébe hasított valami, azt képzelte, vért lát, és akkor végre elájult.

Máté hezitált egy pillanatig, hogy a rögtön elmenekülő férfi után rohanjon-e, de a kerítésnek csapott lány a vaskorlátba ütötte a fejét, amikor a férfi elhajította, mint a rajtakapott tolvaj a bolti árut, úgyhogy inkább leguggolt hozzá. Nyolc napon innen vagy túl, úgyse történe semmi, és nem lehet itt hagyni a földön. Rádöbrent, hogy tudja, ki az, de azonnal leblokkolt a felismeréstől. A lány a betonon feküdt, fekete haja szétterült, elnyíló szájából kicsit kilátszottak a fogak. Máté óvatosan megemelte a fejét, alácsúsztatta a pulóverét, aztán szóltanul nézte az ujjára kenődött vért. „Nem kelek fel”, motyogta a lány, de a szemét nem nyitotta ki. Orvost kell hívni.

Éva egy autó hátsó ülésén fekve, lassan tért magához. Valakinek az ölében feküdt, a kulcscontján meleg kéz. Fölötte az autó tetejének szürkés szövetén pöndörödő szélű matricák voltak, mesehősök nevettek rá, akiket nem ismert. Aztán Máté arca kitakarta az egészet. Ebből a szögből túl nagyok voltak az orrlyukai, és a nyakán gyűrött volt a bőr. Valamit rágott, kattogott az állkapcsa. „Szédülsz? Nem kérsz narancsot?” Nem, akarta volna mondani, dehogy kérek, a feje fáj, amikor meg akarta rázni. Hideg ujjak a halántékán, a narancs fanyar, friss szagába a munkaruha alomszaga keveredett. „Hozzám jöttél direkt?” Persze, motyogta, aztán hirtelen utálni kezdte a saját tehetetlenségét, erőt vett magán, és felült volna, ha nem tart ellen túl erősen a mellkasán az a kéz. „Hány év telt el?” A feltámadó hányinger töltötte ki a figyelmét, hallotta a kérdést, de mintha több méterről szólt volna. „Nem tudok gondolkodni, Máté, azt hiszem, nagyjából tíz.” Fájtak a csigolyái.

Ahogy Máté nézte, nem is kellett keresnie benne a kislányt, alig változott valamit. Hirtelen bevillant egy képsor. Nyári szünet, talán hatodik után, a nagyanyja szántódi háza, térdig ér a langyos víz. Éva egy szál bugyiban gázol a vízbe, már nyúlánk, de még nincs íve a derekának, rászáradt homok absztrakt mintái peregnek a hátáról, ott, ahol nem fröcskölt rá a víz. Ahogy megfordul, a markában csatakos, visító kismacska, Éva csupa vérző karmolás, a macska kapálózik és fúj, retteg a víztől. Máté mérges, topog benne a kötelességtudat. „Vissza kell vinni a partra, Vica, halálra ijeszted, komolyan, add már ide!” Éva magához szorítja a macskát, szétszalad a szája sarka. „Így nem tud elmenni, és végre meg tudom simogatni rendesen!” Kiabál, a hangja diadalittas és éles. Ő lebukik, pedig olyan alacsony a víz, hogy a hasa a homokot éri a mederben, mögé úszik, és váratlan támadással kitépi a kezéből a macskát, aztán rohanni kezd a part felé. Mire Éva utolérte, a macska sehol sem volt, csak véres karmolások és harapásnyomok maradtak utána. Nem látták többet, pedig keresték.

„Mindjárt ott leszünk az ügyeleten, Vica, ne aggódj.” A Vicázásra erőltlenül elmosolyodott, kislányként utálta. „Jól vagyok, csak egy kis vizet adj, ha van.” Máté mellkasa szinte az arcára préselődött, ahogy áthajolt rajta, és az ülés alatti táskában kotort. Megint az alomszag. Máté próbálta felidézni a menekülő férfi arcát, biztos volt benne, hogy Éva apja volt. Homályosan emlékezett rá, rajztanár volt, az első évben még gyakran átjárt hozzájuk délutánonként. Azt is megengedte, hogy a falra fessenek, sőt, ő is mindig beszállt, az egyik kezében sörösdoboz, a másikban ecset, közben érthetetlen dolgokat magyarázott. Aztán egyre gyakrabban fordult veszekedésbe a délután. Egyszer arra nyitottak be, hogy a bejárat ajtónak háttal áll, ordít a telefonba, a falon pedig lassan, rikító sárgán csorog le az odavágott olajfesték. Egy sörösüveget is utánaküldött, majdnem az ablakon repült ki. Mikor megfordult, és észrevette a megszeppent Évát, nem szólt semmit, elviharzott és bezárkózott a fürdőszobába. Máté karon fogta Évát, kérlelte, hogy jöjjön át, aludjon inkább náluk, de pár óra ücsörgés után Éva mégis hazament. Máté estig a háztömb előtti padon ült, nem mert elmozdulni, végül az anyja jött érte. Csak félig tudta kifagatni, de nem sokkal ezután volt, hogy meghívta Évát, jöjjön nyaralni velük.

Éva zavaros szemekkel nézett fölfelé. „Vigyázz, szerintem valószínű, hogy agyrázkódásod van, próbálj óvatosan mozogni, itt a víz.” Előrenézett, a visszapillantó tükörben Mihály szemei aggódva ugráltak az út és a hátsó ülés között. Évának bevillant, hogy nem is tudja, ki vezet, és hányan látták az egész jelenetet. Máté úgy fogta át, enyhén megemelve, mintha cumisüvegből itatna egy kisgyereket. Ottmaradt a kórházban, amíg ellátták. Éva a várakozás felét átaludta a vállán, csak addig ült a saját erejéből, míg Máté a mosdóban megpróbálta legalább az állatkerti mocsok egy részét letakarítani a bakancsáról. Szédült és émelygett.

Mikor az orvos magyarázni kezdte, hogy felügyeletre és pihenésre van szüksége, és Máté felé gesztikulált, hogy éjjel fel kell majd ébreszteni pár óránként, ellenőrizni, tiszta-e a tudata, egyikük sem említette meg, hogy nem együtt laknak. Este volt, mire hívtak egy taxit. Mihályt már akkor elküldte, mikor a kórházhoz értek. Nem merte nem az ajtóig kíséreni Évát. „Apád tudja a címedet?” Nem tudom, sütötte le a szemét. „Elköltöztem, azért dühöngött. De nem tudom, milyen hosszan követett, csak a bejáratnál vettem észre.” „És mi van, amikor nem ez?” „Semmi, gyogyepedagógusnak tanulok. Bejöhetek hozzád egyszer a nyitás előtti etetésre?” „Persze, csak hívj fel.” Látta, hogy Éva behívná, de gyorsan megfordult, és lesietett a lépcsőházban.

Utána napokig nem tudta kiverni a fejéből. A kórházfolyosók, a visszatartott kérdések miatti bénázás képeitől nem látta, hol van, gépies mozdulatokkal etetett és takarított. Mikor elköszönt Évától, nyugtalan volt. Angyalföldről haza tudott sétálni, kellett is annyi idő, hogy kitisztuljon a feje. Fel akarta hívni az anyját, de inkább kinyomta, amint csöngeni kezdett, csak szorongatta a telefonját és a nevek között görgetett. Éva a következő napokat az ágy mellett töltötte a lavórral, a fejében ritmustalanul villogó vakufényekkel, gondolatok nélkül. Nagyon fáradt volt, hiányzott az egyetemi előadások monotoníája és a banális beszélgeté-

sek, jobbára dartsnyilakat dobált a falon egy félmeztelen Brad Pitt-poszterre, amit az előző lakó hagyott ott. Várta, hogy elmúljanak a nyomok a testéről.

Máté azt hitte, Éva nem jön el, hogy csak pillanatnyi felindulásból ígérte, és másodszor is félbeszakad minden. A kisiskolás, együtt töltött nyaraktól az hiányzott neki legjobban, ahogy a nyugágyon egyszerre egy könyvet olvastak ketten, ha kellett, bevárva egymást a lap alján. Együtt lélegeztek a cselekménnyel. Nem sokkal az általános iskolai ballagás után az anyja megint levitte őket Szántódra, de Éva feszült volt és hallgatag. Ugyanaz a stég, a part, a nagyapja kerti alvásában rengő hordóhasa, a sérvműtét hege torzan vigyorgott rajta. Amint a nagyszülők lefeküdtek, Éva átszökött hozzá. Éjszaka a hűlt helyére riadt föl, még az orrában volt a nyaka illata. Végül a kertben találta meg, a fűben ült, mozdulatlanul. Nem merte megzavarni, faggatni sem. Amúgy is azt érezte, egyre kevésbé tudja ezt az eltitkolt nyári barátságot megóvni a mindennapoktól, meg saját magától. Lányokkal volt tele a feje. Az utolsó osztálykiránduláson a többiek gyanakvóan nézték őket, hamisan tüntetett köztük a távolság. Nem lehetett már szeptembertől júniusig csak összemosolyogni, és alig szólni egymáshoz úgy, hogy az elég legyen. Nem beszéltek róla, de egyiküket sem lepte meg, hogy a gimnázium kezdetére minden megszakadt.

Március elején költeni kezdtek a vadkacsák a Japánkertben. Halványzöld tojásaikat az avarba rejtették, de Máté megtalálta őket. Azóta a reggeli etetés előtt egy bögre teával minden nap odasétált, figyelte őket. Sokszor eszébe jutott, hogy együtt lett volna jó végigkövetni, ahogyan a hajnali dér eltűnik, az apró struktúrák csöndben összeomlanak, a kacsák pedig mozdulatlanul ülnek ebben a lassan felmelegedő világban. Próbált rájönni, hogy unatkoznak-e, vagy inkább mintha meleg óraművek lennének, akik számára valaki már mindent elrendezett, de tudta, hogy a kérdés eleve ostoba. A kacsák megszokták, nem zavartatták magukat, egymás nedves tollába csipkedtek, kotyogott bennük a hang.

Éva mégis eljött, de csak március végén, és nem nyitás előtt, hanem késő délután. Amikor felhívta az Állatkertet, még az előző év végén, hogy megtudja, dolgozik-e náluk Fehér Máté nevű ember, remélte, hogy beváltotta a gyerekkori álmát, és tényleg állatgondozó lett. Azt mondta magának, hogy ha nem találja itt, akkor nem is fogja keresni. De itt volt, így aztán Éva tudta, hogy előbb-utóbb nem tud majd nem odamenni. Most azt érezte, a múltkori eset után az utolsó sziget is elszüllyedt, már azelőtt eltűnt az egész, hogy egyáltalán körülnézhetett volna. Nem volt képes előre telefonálni, úgy sétált oda a Parasztudvarhoz, mintha egyszerű látogató lenne.

Mátét nem találta az állatok között, úgyhogy a melléképületek felé indult. A hangját hallotta meg először, egy göndör hajú, pocakosodó kollégájával bukkant elő az egyik folyosó felől, a kezükben egy-egy vödörrel. Nevettek. „Nem is mondtam, hogy Tamást felrúgta az apateve, és bedagadt a... Hát te?!“ Érezte, ahogy pásztázza az arcát, talán nyomokat keresett, de hiába, kivárta, hogy semmi ne látsszon. Előrelépett a pocakos felé, hogy kezet fogjon, megvárta, míg az egyenpulcsi elefántjába törli a kezét. Nagy Éva, mosolygott, Gyopár Mihály. „Ma elengedtünk egy felgyógyult gólyát a Madármentő Központban.“ Máté ragyogott, a hajában forgács, a körme alatt gyászkeret. „Maradj itt, pár perc és jövök.“

Sietve ért vissza, a kezében egy pár gumicsizmával, Mihály közben elköszönt és eltűnt. „Ezt vedd fel, elviszlek kocsikázni!” A Paraszstudvar előtt valóban ott állt egy szekér, amúgy az istállóban szokták tartani, a nap többi részében dekoráció. Ahogy felszállt a bakra, megcsapta a hatalmas halom trágya szaga, rothadó fű, forgács és ammónia elegye. Csöndben nézte, ahogy Máté a lóval bíbelődik a szekér előtt, aztán megindultak. Kései látogatók a nyakukat nyújtogatták utánuk. Az elkerített, félreeső terület, ahol megálltak, olyan volt, mint egy szennyezésről kietlen táj. Ilyennek képzelt egy olajkatasztrófát, csak itt nincsenek fuldoló madarak. A teljesen sima betont kisebb-nagyobb trágyakupacok borították, az okkertől a feketéig, az emberfejnyi göröngyöktől a sörétszerű golyóig. Furcsa módon nem volt annyira átható bűz, pedig eshetett reggel, barnán és nedvesen csillogott a beton. Évből kiszakadt a nevetés. „Sosem jutott eszembe, vajon hová lesz az a sok szar. Mindegyikről tudod, kié?”

Máté lapátolni kezdett, hosszú percekig nem szólt. Aztán egyszer csak megállt félúton, a nyélre támaszkodott. Gondosan rögzítette a tekintetét a távolban egy háztetőn. „Nekem lett egy kisfiam. Féléves.” Nem jött válasz, tovább dolgozott. Kifeszült köztük a csend, Éva az eget nézte, fáradt napfénybe tartott arcán mosoly játszott. Aztán hallotta, hogy koppan a lapát a szekér hátuljában, és Máté lehuppant mellé. Nem volt képes ránézni, miközben visszahajtottak a szekérral, de érezte, hogy úgy maradt az arca. Nem rombolt le semmit ez a mondat. Ahogy felállt, hogy leszálljon, Máté visszahúzta és magához szorította, a kezétől lúdbőrözött a háta. Imbolygott alattuk a szekér. Nem akarta kinyitni a szemét, és nem akart azzal foglalkozni, hogy mi történik, és abban ő ki. Megfogta és felemelte az állát. „Éva.” Egy kicsit hunyorított, hogy kilásson, Máté arca annyira komoly volt, hogy megrázta a fejét, és elnevette magát. „Nem nézek rád!” Öklömnyi gombóc volt a torkában, lenyelhetetlenül. „Várj meg itt, ha nem sietsz, ki kell fognom, aztán bezárok, és mehetünk.” Jó volt a csend, elnyúlt egészen a Dunáig, ahová kísétáltak. Locsogott a víz, ahogy a betont csapkodta.

Máté csak akkorra nyugodott meg, mikor este a felesége melléről áttette a kiságyba a félig már alvó Samut. Másnap a Japánkertben érte a hajnal, a kialvatlanságtól finoman remegtek az izmai. Végül úgy döntött, a tojásokról nem beszél senkinek. Nézte a kacsákat, a kifejezéstelen, csillogó gombszemüket, figyelte, ahogyan elkenik a faggyút a tollaikon, gyöngyökben pereg róluk a víz. Összebújnak, egymásra támadnak, aztán le-lebuknak a vízbe valamiért, feltartott farú, kalimpáló játékbóják. Átölelte a térdét, belekortyolt a teájába, várta, hogy lassan legalább az egyik héj megrepedjen.